

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sămbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Ispitim noi scripturile?

De Dr. Gh. Comșa.

II.

Rugăciunea e poate una din cele mai întâi ocupații ale sufletului credincioșilor noștri în aceste zile de răstrie. Nici odată nu s'au înălțat atâtea rugăciuni către Tatăl ceresc ca și acum. Credincioșii noștri duși pe câmpul de luptă cer zilnic cărți de rugăciune. Că într'adevăr așa este, ca dovadă ne poate sluji munca dezvoltată de comisiunea administrativă a tipografiei noastre arhidiecezane prin darea în tipar a mai multor cărți de rugăciune. Mi-am făcut vreme, căci mă știam dator, să văd ce rugăciuni cetește poporul nostru năcăjit cu atâtea sete în zilele acestea, și bucuria mi-a fost mare, când am ajuns să pot aprecia cărțile de rugăciune, cari s'au tipărit din partea comisiunii administrative. Știam, că «*Epistolia*» și «*Vissul*» sunt foarte mult răspândite prin satele noastre și că mai de nou a apărut și o epistolă nouă, care pune în vedere celor ce o cetesc, fel și fel de năsbătii, diferite favoruri și și asumă o putere miraculoasă, dar care numai spre pagubă poate să fie pentru credincioșii lipsiți de prevederile necesare, în cece privește cărțile de rugăciune. Astfel de cărți ușor pot fi eliminate și cred, că s'au și înlocuit în mare măsură prin cărți de rugăciune potrivite și edificatoare.

Am la îndemână *Acaftistul* Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, tipărit în 1914 de comisia administrativă a tipografiei arhidiecezane pe 474 de pagini, legat cu deosebit gust. Poate fi procurat cu prețul de 1 cor. 60 fileri, deci cu preț moderat și astfel contribuie mult acest fapt la accesibilitatea cărții. În deosebi acum, când lucrătorii s'au scumpit, împreună cu celelalte accesorii, e o binefacere, că poporul nostru are la dispoziție o astfel de carte, care s'a trecut cel puțin cu sutele până acum, căci până și Psaltirea e căutată foarte des din partea poporenilor noștri. Pe mulți țărani i-am auzit, venind la Sibiu din mari depărtări, că se duc să și cumpere și câte un acaftist, dacă înc'au au avut drum pe la Sibiu. Spun sincer, că auzul acestor vorbe m'a umplut de bucurie și am început să ispitesc această carte minunată mai cu dinadinsul. A trebuit, ca chiar vorbele auzite dela săteni să mă facă a vedea și pătrunde mai bine în rostul unei cărți, ca acaftistul.

E fără contestare o carte de preț mare aceasta. Ea învață și pe cel mai neînvațat cum are să se închine și cum are să zică sfintele rugăciuni, ca astfel zicerea lor să fie o îndeletnicire trează, conștie a sufletului. La rugăciunile dimineții ni se dă îndigita de a ne scula fără lene din somn, a ne trezi bine, a ne depărta de așternut și a ne închina de trei ori zicând: «Mărire ție, Dumnezeu nostru, mărire ție»; astfel se succedează învățătura potrivită cum avem, și cui

avem să ne rugăm dimineața. Cetirea acestor rugăciuni are darul de a face pe credincioși să se cugete asupra calităților ce trebuie să le aibă ca buni creștini. Așa e spre exemplu rugăciunea pentru ceasurile de noapte a sfântului Ioan gură de aur. Ea trezește în om, precum arată conținutul, ferirea de ispite, cugetul bun, face pe om să se cugete la moartea sa, îl îndeamnă la mărturisirea păcatelor, smerenie, curățire, ascultare, răbdare, blândetă, ferește pe om de gâlcevi etc. Asemenea e rugăciunea către îngerul păzitor, în care se înșiră aproape toate faptele rele, prin cari omul poate îndepărta pe îngerul păzitor, dat prin botez fiecărui creștin. Rugăciunile acestea sunt deci în măsură de a face pe om a se gândi asupra faptelor sale necreștinești și a porni astfel pe drumul îndreptării.

Tot astfel aflăm puterea aceasta și în rugăciunile de sara. Rugăciunea a treia, către preasfântul Duh, cuprinde de exemplu cererea pentru iertarea păcatelor ce le-a putut face omul peste zi și enumără astfel de păcate.

Urmează apoi rugăciunile pentru fiecare zi din săptămână, canonul de rugăciune de toate zilele, rugăciunile dumnezeiești liturgii; mai departe vin apoi rugăciuni pentru mărturisire, cuminectură, rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu, rugăciunile mesei, diferite rugăciuni întocmite pentru foarte multe ocaziuni ale vieții. Piugarul, neguțătorul, lucrătorul de vii, oierul, călătorul etc. află aici rugăciuni potrivite cu ocupațiunea sa.

Intre altele s'ar putea eventual ivi întrebarea: ce au a face cărțile de rugăciuni cu cetirea sfintei scripturi, cu *ispitirea* ei? E temerară o astfel de întrebare, căci doar rugăciunile încă sunt un glas al sfintei scripturi, sau mai bine zis, un răsunset al ei, căci scriptura ne învață să ne rugăm, însă are mai multe rugăciuni în Testamentul Vechiu, iar în Testamentul Nou se eternizează rugăciunea domnească. Cei ce au compus rugăciunile, au fost străbătuți de Duhul scripturii și înșiși fac aluziuni la cuvintele Domnului, relevate în Cartea Cărților. Ca exemplu pot aduce chiar din *Acaftist* între altele rugăciunea pentru vreme cu trăznete, unde se cuprinde ideea frumoasă, ca nu cumva dacă trăznește și arde casa cuiva, a vecinului nostru, să alunecăm a cugeta, că el a meritat acea pedeapsă, ci mai mult să credem, că de aceea a suferit de aproapele, vecinul nostru, acea nenorocire, ca să se trezească în noi inima compătimitoare: «voi primi în casa mea pe vecinul ce a pierdut pe a sa, îl voi împărtași și pe el din toate rodirile câmpului meu, ce bunătatea ta mi le-a păstrat, *căci tu ai zis, preabunule*: ca din cele ce avem, să dăm milostenie...» (*Acaftist*, p. 345). Rugăciunile deci încă tot spre scriptură ne îndreaptă gândurile, inimile.

Retipărirea cărților rituale încă formează una din lucrările comisiunii

administrative a tipografiei arhidiecezane, conform dispozițiilor întemeietorului tipografiei, a fericitului Șaguna. În anul 1915 a fost retipărit în o ediție foarte prezentabilă *Octoihul cel mic*, care mai fusese retipărit sub fericitul mitropolit *Miron Romanul*, dar actualul nostru mitropolit I. P. S. D. *Ioan Meșianu*, a avut părintescă îngrijire de a-l pune în o nouă ediție la mâna tuturor credincioșilor provinciei noastre mitropolitane. Această carte rituală deasemenea e a se considera ca un mijloc foarte intensiv pentru a deprinde pe credincioși cu cunoașterea temeinică a sfintei scripturi. Fără rizic de a fi contrazis de cineva, îndrăznesc a spune, că până acum s'a făcut prea puțin pentru introducerea acestei cărți întru întreținerea ei din partea poporului nostru. Avându o credinciosul la mâna sa în decursul Vecerniei, Utreniei și Liturgiei, poporul nostru ar putea urmări și seconda cântările dela strană și prin aceasta s'ar preamări numele lui Dumnezeu cu o gură și cu o inimă de către toți credincioșii, cari participă la serviciile divine. S'ar ridica în chipul acesta nivelul serviciilor noastre divine și ne-am ști și mai înălțați sufletește, introducând mai cu dinadinsul participarea poporului la cultul dumnezeesc, în mod mai conștiu, cece de altcum se practică în oarecare măsură și până acum în bisericile noastre, mai ales la cântările mai cunoscute înaintea poporului.

(Va urma.)

Adolf Harnack.

Monahismul, idealurile și istoria lui.

(Urmare.)

Cu începutul jumătății a doua a veacului al doilea biserica stătea în fața dilemei: sau intră de fapt în societatea romană și începe o misiune mondială în cadre mari, abzicând în mod natural de instruirea și puterea ei originală ori apoi menține aceasta, păstrează formele de viață originale, dar rămâne o sectă mărunță, neînsemnată, care abia pentru unul e perceptibilă din o mie de inși, și care nu e capabilă să salveze și să crească națiuni. Aceasta era întrebarea din discuție, — putem constata astăzi, ori și cât de puțin curat se putea vedea atunci, — și criza era mare și nu chiar cei mai răi creștini au atras bisericei atenția să se oprească. Pentru întâia dată s'au auzit glasuri, cari atrăgeau atențiunea episcopilor și a turmelor lor asupra laicizării crescânde, cari cu seriozitate luată în acțiune riguroasă a cuvântului au făcut atenți pe creștinii lumii asupra cunoscutelor cuvinte ale urmării lui Cristos și au pretins revenirea la simplitatea și curățenia originală. Atunci a răsunit înc'odată acea admonițiune clară și profundă, ca să ne apărăm viața potrivit cu nădejdea, că Domnul în viitorul apropiat se va reîntoarce iară. Au fost comune, cari s'au retras în

pustie sub conducerea episcopului lor; au fost comune, cari și-au vândut tot ce-au avut, pentruca să alerge libere de orice piedecă înaintea lui Isus, celui ce va să vie; fost-au glasuri, cari au atras creștinismului atențiunea să părăsească calea cea largă și să caute drumul cel îngust și poarta cea strâmtă. Biserica însă a decis într'alt chip, mai mult mânată de împrejurări, decât din hotărâre liberă. A intrat pe poarta deschisă în statul mondial, pentru de a se așeza acolo pe mai multă vreme, ca să boteze statul mondial în drumurile sale, ca să-i aducă cuvântul evangheliei, dar îi lasă totul, afară de dumnezeii lui. Și-a luat în posesiune toate acele bunuri, pe cari le-a putut lua dela stat, fără a face să explodeze mașinaria elastică în care s'a așezat. Cu filozofia ei a creat noua teologie creștină proprie, i-a exploatat constituția, pentruca pe a sa să o provadă cu formele cele mai trainice, a adus în serviciul său ordinea de drept, negoțul și comunicația, arta și meșteșugurile și a știut a învăța chiar și din culturile statului.

Într'acest chip, pe la mijlocul veacului al treilea, vedem, că biserica e în serviciul tuturor mijloacelor de putere, pe cari i-le-a putut oferi statul și cultura lui, împăcându-se cu toate împrejurările de viață și fiind gata de orice concesii, cari nu ating confesiunea credinții. Cu această pregătire a lui s'a apucat de o misiune lumească în cadre mari și a și dus aceasta la îndeplinire. Și ce s'a întâmplat cu cei de vechea credință și cu cei mai serioși, cari protestau împotriva acestei biserici universale în numele evangheliei, cari pe seama Dumnezeului lor au voit să adune o comunitate religioasă, fără considerare la număr și împrejurări? Aceștia deja nu au mai putut rămânea în biserica mare, iar majoritatea lor, — în vreme ce ca să poată pună temeiul postulatelor lor mai severe, s'a provocat la o nouă, definitivă revelație, a lui Dumnezeu, care afirmative s'a împărășit în Phrygia, — unui anumit Montanus, — a accelerat numai deșbinarea. Au ieșit și s'au separat. Dar, cum s'a obișnuit a se întâmpla aceasta, în decursul luptei au devenit înșiși mai pigmei și mai mici de suflet. Pe când mai de mult însuflețirea cea mare a produs dela sine forme mai stricte de viață, acum aceste forme de viață sever determinate trebuiau să păstreze și să producă acea viață originală. Au devenit ținători ai legii în ordinea lor de viață, care însă numai cu vr'o câteva grade era mai strictă ca a rivalilor lor, și au devenit superbi, fiind în posesiunea creștinismului curat, precum ziceau ei. Țineau, că creștinismul creștinilor universali s'a dejosit, s'a demodat și lipsit de spirit și ca atare îl disprețuiau. Secta «*montaniștilor*» și a «*enclatizilor*», care e înrudită cu cea dintâi, dar e mai veche și mai rigidă, prin încunjurarea lumii, prin ordinea mai severă de post și de rugăciune, prin neîn-

crederea față de chemarea preoțască, față de sistemul politice bisericești, față de orice proprietate, și chiar față de căsătorie însăși, au voit să o considere ca precursor al monahismului de mai târziu, — cu oarecare drept, dacă privim la motivele ambelor mișcări, altcum însă e mare deosebirea între ele. Monahismul presupune îndreptățirea relativă a bisericii universale, dar «montaniștii» neagă orice îndreptățire a ei. Formarea în biserică a unei morale duple (îndoite), cu toate că se apropia, la începutul veacului al treilea încă nu era pe deplin stăpână peste concepția vieții creștine; tocmai aceasta o dovedește separarea montanismului de biserică. E adevărat că biserică pe «mărturisitorii credinții pe «virginele», «feciorelnicii» și pe văduvele ei, ce slujau lui Dumnezeu, dacă rămăneau cu credință către comunitate, îi prețuia cu atât mai mult, cu cât a trebuit să se convingă că aceștia se poartă cu neîncredere față de «marea comunitate». Dar acești aristocrați spirituali tot așa de puțin au fost monahi, ca și montaniști. La aceasta s'a mai adăugat, că monahismul și-a luat ca principiu astfel de mod de trai, care nu se îndrepta în prima linie spre credință, că împărăția lui Cristos se revelează în viitorul apropiat, ci în lumea aceasta, spre gândul beneficiilor neconturbate de darul lui Dumnezeu, iar în lumea cealaltă spre gândul nemuririi. Monahismul a trebuit să se decidă a se retrage din lume, montaniștii n'au fost necesități să evite mai întâi temeinic ceea ce nădejdea lor entuziastă credea deja aranjat. (Va urma).

Răsboiul.

Dela frontul răsăritean nu se auză nimic mai însemnat. Rușii sunt slăbiți și se reculeg încă. Se afirmă, că au primit ajutor însemnat, trupe nouă, cari însă până acum nu au fost băgate în foc. Soldați rusești, ajunși la noi în captivitate, au făcut mărturisirea, că porunca a fost dată din partea țarului, ca trupele rusești se între negreșit până la Botetul Domnului, 6/19 Ianuarie, în Cernăuț.

La frontul dela apus Francezii au făcut desperate încercări se recucerească dela Germani pozițiile pierdute acum de curând, dar fără rezultat. Atacurile lor au fost respinse. La frontul italian trupele noastre au cucerit câteva poziții dușmane și au luat în captivitate 47 ofițeri și 1200 soldați. În Muntenegru desarmarea se face fără pedecă. Înțelegerea referitoare la depunerea armelor a fost subscrisă Marți de reprezentanții legali ai Muntenegrului.

FOIȘOARĂ.

„Falimentul științei“.

De preotul Ioan Dandea.
(Urmare.)

Rămân însă alte chestii de discutat. Rămâne de discutat chestia, dacă teologia e știință sau nu. Di Todica trage la îndoială, că teologia ar fi știință adevărată «știință despre Dumnezeu, care e cauza primordială a universului, e cauza cauzelor». Și aceasta îndoială o motivează așa, că: «despre cauza causarum, despre Dumnezeu, nu putem ști decât cel mult că e *intelligență infinită* în spațiu și timp». Că «toate celelalte antropopatisări și antropomorfizări, conforme gradului de pricepere a oamenilor, sunt chestii de credință, iar nu de știință. Cunoștințele noastre despre Dumnezeu, teologia noastră, se reduce deci la foarte puțin, fiindcă obiectul, cauza primordială a universului, e de astfel de natură, încât nu putem ști multe despre el. Ni se împune deci următoarea înfrântură logică: teologia-știință despre Dumnezeu — știință despre ceea ce nu putem ști, știința de nescibil».

În sprijinul afirmațiilor nedovedite să aduc doi filozofi ca dovezi: Descartes și Auguste Comte. Dar sunt foarte rău aleși.

Crăciunul românesc în Praga.

Vorbirile rostite în presara Crăciunului în Praga, și amintite în raportul din numărul trecut, au fost următoarele:

Domnul Dr. Valeriu Șesan, docent universitar (Cernăuți) a spus următoarele:

Dragilor mei soldați! Ajunul Crăciunului de astăzi desigur cu toții îl veți ține bine minte, cât veți trăi. Și ajungând la adânci bătrânețe veți avea ce istorisi copiilor și nepoților voștri, cum pribegii de soarte ați ajuns într-un oraș străin, în țară străină, unde nime nu vă cunoștea, unde nime nu vă înțelegea vorba și unde cu toate acestea soartea voastră a voit, ca să serbați ajunul Crăciunului măcar într-o cântăc din dătinile și obiceiurile noastre strămoșești: cu colinde românești și cu doine românești, cântate cu atâta dragoste, cântate din inimă, ca să pătrundă la inimă, încât îți rade, dar totodată îți și plânge inima de bucurie!

Știu, dragilor mei soldați, că voi mai mult cu timpul sunteți aicea de față, pecând sufletul nostru, pecând gândurile voastre, sunt departe de aici, peste nouă țări și nouă mări. Știu că fiecare din voi își vede acum înaintea ochilor săi: căsuța sa, soția sa, copiii săi, părinții săi; însă dragilor mei, nu plângeți... ci să aveți încredere deplină și nădejde tare și neclintită în ajutorul preabunului și tot îndurătorului Dumnezeu, care vede toate și știe toate.

Și chiar se apropie în câteva zile: anul nou. Deopotrivă Dumnezeu, ca acest an nou să ne fie spre bine și cu noroc. Deopotrivă Dumnezeu, ca acest an nou să ne aducă pacea cea atât de dorită, ca să putem să ne întorcem eară la vetrele noastre, arborând steagul biruinței spre un viitor mai fericit!

Și acum pot desigur să spun, să vorbesc în numele vostru, dacă aduc mulțămintele cele mai adânci tuturor acelor persoane, cari au înlesnit serbarea de astăzi. Mai întâi mulțămesc dlui colonel Frandetzky, cât și părintelui superior campestru Mgre Vones, cari ambii au arătat întotdeauna mare bunăvoință față de noi Români. Apoi mulțămesc dlui căpitan conte de Waldstein, care cu multă bunăvoință ni-a pus sala aceasta la dispoziție, în care am putut să ne adunăm cu toții. Mai departe mulțămesc dlui prof. univ. Dr. Urban Jarnik pentru prezența sa, fiind dsa un adevărat prieten al nostru, împărtășește cu noi cu multă dragoste toate durerile noastre, dar și bucuriile noastre. În fine mulțămesc din inimă și altui filoroman boem, dlui prof. Crecean, care cu multă trageră de inimă s'a silit până a înjghebat serbarea noastră de astăzi. Nu mai puțin mulțămesc și tuturor celorlalte persoane, cântăreților, artistului la vioară Dr. Frida, artistului la pian dl Sek cari cu toții și-au dat mare silință să ne îndulcească sara aceasta cu colide, cântece și doine românești, moștenite din moși-strămoși!

Mulțămesc și tuturor doamnelor și domnilor din Praga, cari ne-au onorat cu prezența lor.

Ei, dragilor mei soldați, aceasta este tot ce am putut să facem pentru voi, aceasta este tot ce am putut să vă dăm, și noi v'am dat cu dragoste și din toată inima, ca mică recompensă pentru jertfa voastră cea mare pentru tron și patrie.

Și acum înainte de a ne despărți unul de altul, să ne dorim unul altuia după datina noastră strămoșască: Sărbători fericite și an nou cu bine și cu pace într-

mulți și fericiti anul Ear Dumnezeu nostru cel atât îndurător și atât milostiv cu el său dar și cu a sa iubire de oameni să fie cu voi cu toți și să vă păzească pe voi pe toți, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor, amin.

Vorbirea Abatelui Zavoral, rostită soldaților ortodocși români la audițiunea muzicală din lazaretul mănăstirii „Strahov“ din Praga, în seara de Crăciunul românesc, a fost aceasta:

Știu bine, că e o îndrăzneală destul de mare, dacă vreau să rostesc și eu câteva cuvinte în limba românească, dar este pur și simplu cu neputință să stau tăcut și mulcom, văzându-vă pe toți adunați împrejurul preoților voștri iubii în seara aceasta de Crăciun.

Este adevărat, că e vorba de un Crăciun greco-oriental, și nu catolic, dar e adevărat și aceea, că eu niciodată n'am întrebat despre legea și despre neamul acelorora, cari au fost aduși în lazaretul meu, oi din potrivă, i-am primit pe toți totdeauna, fără nici o deosebire, ca pe frații mei, cari au părăsit vetrele lor spre a apăra patria noastră comună, și au vărsat sângele lor spre a respinge dușmanul dela granițele noastre, fără deosebire, cu aceeași dragoste și cu aceeași bucurie. Am zis, dar trebuie să mărturisesc, că o deosebire totuși am făcut, și anume în privința Românilor. Cu ceilalți soldați răniți am vorbit, i-am îngrijit, încât îmi era cu puțință; dar de mila ce-mi era de Români răniți, am și început să învăț limba lor, spre a putea să vorbesc cu ei și să le ușorez puțin soartea lor adeseori atât de dureroasă. Pot să zic, că nu vorbesc despre fapta aceasta ca să mă fălesc, ci spre a declara, că răsplata faptei acesteia era mult mai mare, decât era stăruința, cu care trebuia să mă apuc de lucru.

Prin studiile mele nu numai am cunoscut frumusețea atât de bogată și atât de neașteptată a limbii voastre, dar am și avut prilejul și posibilitatea să văd și să admir cât de bun de inimă, cât de răbdător și cât de mulțumitor trebuie să fie neamul vostru întreg, pe ai cărui reprezentanți i-am îngrijit în lazaretul meu.

Să vă spun sincer: nici odată nu credeam, că e o jertfă cine știe cât de mare, când vin în fiecare zi în mijlocul lor spre a ceti câteva rânduri și a vorbi cu ei câteva cuvinte părintești. Și acum astăzi când mă gândesc, că părinții lor și nevestele lor se vor fi gândind cu jale adâncă la ei și vor fi zicând, că da trist trebuie să fie Crăciunul lor în țară străină și printre oameni străini, eu mulțămesc lui Dumnezeu, că mi-a dat o inimă destul de bună, spre a putea să fac cu bucurie aceea ce am făcut până acum pentru soldații răniți.

Din pricina aceasta nu trebuie să-mi mulțămesc mie, dar de sigur trebuie să mulțămesc din toate inimile voastre lui Ius Cristos, care a făcut din iubirea frățescă o datorie sfântă, atât de sfântă și atât de mare, încât omul care nu o îndeplinește oricine să fie orce să aibă în lumea asta, nu este vrednic de a fi înșirat în numărul ucenicilor săi.

Dragii mei, din toată inima vă urez tuturor, ca Copilul dumnezeu să vă binecuvinteze pe toți, să vă redea iarăși sănătatea deplină, și când veți fi întorși la vetrele voastre, să umplă familiile voastre cu pacea, pe care cântecul cerească al îngerilor a fegăduit-o tuturor oamenilor de bunăvoință.

Descartes «alături cu rațiunea, ca isvor al cunoștinței recunoaște și revelațiunea» divină, în faptul, că deducțiunile sale sunt în deplin acord cu adevărurile revelate, el vede veritatea filozofiei. Filozoful a găsit în «ideia de Dumnezeu» înăscută spiritului omenesc baza și scopul final al adevăratei filozofii. În sistema sa filozofică ocupă un loc însemnat *dovezile existenței lui Dumnezeu și una din ele, dovada ontologică*, — a primit o nouă formă» (Rojdestvenski, apologetica creștină I pag. 69 și 70). «De oarece... în fiecare cauză trebuie să se afle cel puțin asemenea sau mai multă realitate decât în efect, apoi trebuie se concludă, zice Descartes, că dacă una din ideile mele posedă mai multă realitate decât este în mine, atunci ea nu poate să se derive dela mine însumi. O asemenea idee însă avem noi în *ideea despre Dumnezeu, ca despre o ființă nefinită atotputernică*, și *atot știitoare*, care pentru că firea noastră este finită, nu poate să rezultă din noi, deci ea trebuie să aibă autor pe însuși Dumnezeu, pentru că numai în el constă atâta entitate, ca în ideea despre o ființă nefinită. Afară de aceea, deja existența noastră mărturisese despre existența lui Dumnezeu, pentru că eu nu pot nici să mă nasc din putere proprie, nici să mă susțin cu puterile mele. (Teologia morală ortodoxă de Dr. Emilian Voiutski vol. I. pag. 46.) Descartes găsește singura certi-

tudine în certitudinea existenței sale proprii, răzîmând această certitudine a sa pe dubitarea radicală a existenței sale proprii trupești. Ca să se salveze apoi de cufundarea în prăpastia fără fund a dubitării sale radicale se *acață* cu un salto mortale logic de ideea dumnezeirii, din a cărei existență concludă la existența lui Dumnezeu și concludă apoi iarăși prin un cercul viti-os din veracitatea lui Dumnezeu la adevărul ideii dumnezeirii și găsește astmod criteriu infalibil al adevărului în principiul evidentei» (Religiune și știință de Alex. Mocsonyi pag. 17 seq.)

Concluziunile ce ni se impun din cele amintite despre învățăturile lui Descartes sunt: Recunoașterea verității filozofiei profane adevărate numai întrucât e îndeplinit acord cu «revelațiunea divină» care e obiect al teologiei creștine din care urmează o altă concluzie, că atât filozofia adevărată cât și teologia sunt capabile de a deveni științe tractate după metode științifice, conforme naturii lor. Recunoaște Descartes existența lui Dumnezeu, care să poată dovedi cu argumente puternice raționale. Să recunoaște de Descartes, că Dumnezeu e o ființă infinită, perfectă, atotștiitoare și atotputernică. Recunoaște Descartes, că «baza și scopul final al adevăratei filozofii» e *ideea de Dumnezeu*, înăscută spiritului omenesc. Recunoaște Descartes, că omul e o ființă nedesăvârșită,

Vorbirea părintelui gr. or. Șoșdean fost următoarea:

Iubiți Ostași! O liniară, acum 1915 ani, în noaptea cea sfântă a Nașterii Domnului nostru Ius Cristos, Ingerul Domnului împreună cu o ceată îngerească lauda pe Dumnezeu și zicea: Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, întru oameni bunăvoire!

Cu aceste cuvinte venerau Ingerii lui Dumnezeu atunci în noaptea cea sfântă nașterea lui Ius Cristos, arătând tot odată și marea însemnătate a acestei înalte sărbători prin cuvintele Ingerului, care păstorilor, cei ce își păzeau turmele împrejurul Vifleemului, le zicea: «Nu vă temeți, că iată vestea vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul, că s'a născut vouă astăzi mântuitor, care este Cristos Domnul, în ceata ta lui David».

Cuvinte puține sunt acestea ei simplu dar pline de înțelepciune și de un adânc cuprins, pentru că ele au făcut atunci, în noaptea cea sfântă, să salte de admirare, de feric și de bucurie inimile simplilor păstori. Și cu atât mai vădit astăzi, în aceste zile de grea încercare, vor face aceste cuvinte să salte de bucurie inimile tuturor creștinilor adevărați, cari își așteaptă și primesc mântuirea de la Cristos Domnul, care s'a născut în ieslea Vifleemului!

Și cum nu, iubiților ostași, când în sterea această vestită atunci de cetele togarilor este o veste de cea mai mare bucurie spunând atunci păstorilor și prin la toată suflarea, că s'a născut pruncul Ius, dorirea tuturor prorociilor, bucuria tuturor dreptilor și rădăjtea tuturor păcătoșilor. Pentru că lumea pierduse mult din cunoștința lui Dumnezeu, pierduse căile lui, ale virtuții, și apucase pe căile puse ale păcatului.

Și iată, deodată răsări departe în Vifleemul Iudeii un soare minunat, ale cărui strălucitoare străbăteau toate marginile pământului cu strălucirea lor. Și acest soare minunat, iubiților ostași, este Cristos, a cărui naștere astăzi o ajunăm.

Prin Cristos neamul omenesc se înnoiește din nou, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu cea de demult. Prin Cristos ochii oamenilor, plecați spre cele pământești, se îndreptează iarăși spre cele cerești spre Dumnezeu. Prin Cristos am învățat toții a cunoaște pe bunul adevărat Dumnezeu și a ne lochi na lui cu duhul și cu adevărul. Prin Cristos a primit omenimea și primește și astăzi nenumerate daruri și binefaceri.

Și dacă cuvintele lui Cristos, sămânță de E. Insuși, de învățării lui și de urma acestora, privite la lumina întâmplărilor extraordinare ale zilelor de astăzi, n'au săbătut încă în toate colțurile pământului, unde au străbătut n'au prins încă rădăcini în inimă, această împrejurare nu vă slăbească credința, să nu vă micșoreze nădejdea în Dumnezeu; din contră, atât mai mult să credeți și să nădăjdiți în atot-bunătatea și atot-înțelepciunea lui Dumnezeu, cari vor face, ca evanghelia lui Cristos, precum până acum, așa și în zile de astăzi, să pătrundă și să străbată mai mult, tot mai puternic, și tot mai adânc în inimile și mințile oamenilor, să aducă astfel roade binecuvântate și mult teptate.

Deaceia, dragii mei, v'am adunat acest sfânt ajun al Nașterii Domnului nostru Ius Cristos în jurul nostru, ca cu toții mergem cu eugatul și cu sufletul la păst din jurul Vifleemului și împreună cu ei aflăm și noi pe pruncul cel nou

care nu poate cuprinde și înțelege deplin dumnezeirea, despre a cărei existență nu s'îndoiește. «În definitiv Descartes cu ajutorul rațiunii ne învață de sigure lucruri despre Dumnezeu, și raportul lor, încât «apologetii creștinii francezi în apărarea adevărului creștin s'au servit de concluziunile lui sigure multe privințe» (Rojdestvenski op. pag. 70.)

După metoda lui Descartes să poată face deci o clasificare a cunoștinței omenesci, fără nici o prejudecată pentru teologie ca știință. Referirea la filozoful francez Auguste Comte — mort de 58 ani pentru a dovedi cu clasificarea lui a științei cumcă teologia nu-i știință sigură, nu-i loc potrivită. Las că din timpul acestui filozof științele în general au făcut greșite uimitoare în toate direcțiunile, că clasificările de acum 58 ani sunt foarte învechite și astfel nu obligă pe nimeni să recunoască. Ar fi fost mai avantajos, să fi adus înainte o clasificare din timpul actual. Dar și cu această clasificare ar trăi, răsărită din sistemul filozofic al zitiivizmului, în chestia ce ne preocupă pot fi mulțumit încă ceva. Văd cu satisfacție că teologiei i se recunoaște un oarece drept la titlul de a fi științifică, că cam nesigură după apăsările arbitrare acestui filozof. Teologia e pusă după a filozof în grupa științelor sociale (filozof

scut, culcat în iesle, înfășiat în scutece și purtat în brațe de mamă omenescă. Și să ne împreună și noi glasurile noastre omenesci cu cântarea îngerilor cântând și noi împreună cu ei. „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, întru oameni bunăvoire”, vestind astfel și noi lumii întregi nașterea lui Isus Cristos, care este un praznic de mare bucurie pentru toată omenimea creștină și pentru fiecare om deosebit.

Și fiind că voi, dragii mei viteji, în urma zilelor dureroase de astăzi ce le trăim, sunteți aruncați aici, în această mare de străini, din cele patru colțuri ale monarhiei, locuieți de români și astfel sunteți departe de căminul vostru, de părinți, soții, prunci, rudeni și cunoșcuți, și deci nu puteți gusta acest mare praznic al Nașterii Domnului nostru Isus Cristos întocmai după credința și obiceiurile noastre strămoșești, ne-am ținut de datorință, ca păstori sufletești ai voștri, orânduți aici de suprema conducere a armatei, ca împreună cu concursul mai multor binevoitori ai voștri să vă procurăm o modestă desfătare sufletească, să vă facem o mică iconă a obiceiurilor noastre strămoșești de acasă, ca de praznicul cel mare al Nașterii Domnului nostru Isus Cristos să vă fie depărtarea de ai voștri mai ușoară mai suportabilă, și să serbăm acest praznic cu toții împreună, ca adevărați creștini și Români, cu bucurie, cu încredere în Dumnezeu și cu nădejdea zilelor mai bune, mai fericite, cari vor să vină! Iar această credință și nădejde să vă îndemne tot mai mult la îndeplinirea fără preget a datorințelor voastre de ostași eroi, față de tron și patrie, datorințe isvorâte din proverbiale locuiri și a supunere a poporului nostru.

Și acum, dragii mei, în ajutorul acestui mare praznic al Nașterii Domnului nostru Isus Cristos să ne înălțăm cu toți rugăciunile la Tatăl ceresc rugându-l, ca pe bubul nostru Monarh, Francisc Iosif I, să ni-l țină la muști ani!

NOUTĂȚI.

Decorați. Dl Ionel Tețu rig. med., stegar în reg. 23 de honvezi a fost decorat cu crucea de aur pentru merite pe funta medaliei de vitejie și dl Dumitru Negrea rig. în drept, sublocotenent în reg. de inf. Nr. 31, cu medalia de argint cl. I. pentru ținută bărbătească pe câmpul de luptă. Amândoi sunt fii ai Țării Oltului.

Dela parlamentul țării. În cercurile politice din capitală se crede, că ciclul parlamentar actual are să se termine la mijlocul lunii februarie. O nouă întrunire a camerei se va face în aprilie pentru desbaterea bugetului.

Impăratul Wilhelm în Bănat. În 20 Ianuarie, la 7 și jumătate, a sosit împăratul Germaniei Wilhelm în gara dela Baziaș, venind din Sârbia. În suita împărătească, de 24 persoane, se afla și ducele Ioan Albert dela Mecklenburg. Compania de onoare a prezentat arma. Muzica militară a intonat imnul german. Comandantul militar dela Timișoara s'a prezentat împăratului, care s'a întreținut mai multe minute atât cu ofițerii noștri, cât și cu autoritățile civile: comitele și vicecomitele Caraș-Severinului. La 9 ore s'a continuat călătoria, cu vaporul prin strămoștoarea dela Cazan până la Orșova.

[Psihologia, logica, pedagogia, sociologia, filosofia naturii etc.]; etica, științele istorice, științele economice-politice etc. Inceputa am a firmat și eu, că: Teologia se înrucează prin material și metode cu științele filozofice, istorice. Metodele științelor exacte nu le poți întrebuința nici la științele filozofice, istorice, deci nici dela cele teologice nu poți aștepta să le aibă. Sărmană jurisprudență! tu care ești știința dreptului, tu care ne spui, cari sunt drepturile naturale ale omului, cari sunt fundamentale societăților și statelor; tu care regulezi raporturile și rațiunile dintre oameni, societăți, clase sociale, națiuni și state: tu să fi numai o convențiune, o bucată de hârtie pătată cu negreală? Și tu ești pusă între științele sociale nesigure, convenționale! Tă să fi clădită pe nisip, încât orice vântuleț să te poată doborî la pământ? Istoria critică ne învață însă altminterea. Ne învață, că lumea nu-i condusă de aparențele dreptului, de probabilități și plauzibilități, de forme deșerte și convenționale, cari duc la revoluții franceze; ne învață, că lumea e condusă de legi morale vecinice, neschimbate, numai privirile oamenilor asupra lor se schimbă; ne învață, că numai acele legislații să potrivească pentru oameni, cari izvoresc din neschimbatele legi morale naturale, — pe cari adevărurile creștine morale numai le clarifică, le întemeiază, le dă caracter pozitiv și le sancționează, — aceste legi morale naturale și pozitiv creștine sunt obiectul jurisprudenței.

Impăratul a rămas înecat de priveliștea superbă a ținutului, interesându-se în acele timp de raporturile economice și sociale din Bănat. În Orșova s'a făcut debarcarea la 3 ore. Aici împăratul s'a despărțit de ducele de Mecklenburg, care a mai rămas câteva timp în Orșova. Suveranul german, urcându-se în automobil, s'a totors la Baziaș. De acolo a călătorit cu trenul mai departe în aceeași zi la 7 ore seara.

Cutremurul de pământ. Prima sguduitură a cutremurului de Miercuri s'a simțit la 8 oare 38 minute în orașul nostru. A durat cam 30 secunde. Însotite de ameaz și seara la 6 și 20 minute au mai urmat patru sguduituri, dar slabe. S'au răsturnat, în urma celei dintâi sguduituri, câteva hornuri, s'au crepat zidurile la multe clădiri mari și mici, de pe coperturi de case au căzut numeroase țigle; în unele locuințe s'au spart ferestre și vase. Nenorociri nu s'au întâmplat. La început lumea se speriașe grozav, ținerea în unele școale a fost imediat trimisă acasă de frica sguduirilor ce se așteptau să urmeze. Știri despre cutremur mai sesese dela Brașov, Făgăraș, Alba-Iulia și din alte orașe și sate ardelenne.

Un publicist cere ca Basarabia să fie retrocedată. Ziarul lui G. Hervé, *La Victoire*, scrie că Rusia ar face foarte bine, dacă ar ceda de bunăvoie României provincia răpită. Basarabia, cu atât mai văditos că românii basarabeni țin la limba lor cu țările și nu vor învăța niciodată rusește.

Incvartirarea prizonierilor. Un ordin dat de ministrul de război oprește ca soldații prizonieri de război, ce ruți la săvârșirea de lucrări economice, să locuiescă în case particulare. Soldații aceștia au să rămână peste noapte în clădirile publice ale comunei, pentru a putea fi controlați.

În Albania. După cucerirea cetății Scutari, aproape întreg Muntenegrul a căzut în mâinile trupelor din armata lui Kôvess. Operațiile militare se continuă acum în Albania, unde soldații noștri și-au și făcut înrarea în cele mai bune condiții.

Se va scumpi poșta. Deocamdată nu la noi, ci în Germania. În cercurile comerciale berlineze s'a răspândit adevărat știrea, că autoritățile competente se ocupă cu planul urcării portului pentru scrisori și pachete, precum și a taxelor de telefon și telegraf.

Dare de război. În anul trecut 1915 au avut să plătească așa numita dare de război toți acei cetățeni ungari, cari se bucură de un venit anual mai mare decât 20 mii coroane. Această dare este susținută și pentru anul curent 1916.

Mișcări revoluționare. Dela frontierele italiene se vestește, că în interiorul țării se observă mișcări revoluționare. Poporul mare fstează sentimente dușmănoase față de aderenții războiului. În diferite puncte ale Italiei au trebuit să se concentreze mari trupe de soldați.

Mortalitatea copiilor. Conform datelor mai nouă, în Ungaria se naște în termen mediu 640.000 copii într'un an. Dintre aceștia nu ajung vârsta de un an 140.000. O acțiune de ajutorare este neapărată atât în orașe, cât și în sate.

Că sunt mai multe jurisprudențe, nu ne dovedește decât că omul să mizește, ca cât mai adânc să pătrundă în adâncul legilor naturii; să formuleze cât mai precis și sistematic cunoștințele pe cari le are și că doctrinele dreptului trebuie aplicate în praxă cu multă precauțiune, după spiritul națiunilor, după gradul de cultură, după împrejurări. Tot din aceasta dorință a omului după desăvârșire în toate să poată tălmăci și existența mai multor teologii, adevărat a mai multor doctrine teologice.

Să pot deosebi două grupe în doctrinele teologice: doctrine teologice necreștine și creștine. Ambele să întemeiază pe certitudinea, pe siguranța existenței lui Dumnezeu, ca pe cel mai solid fundament. Cuprinsut acestor teologii, adevărat privirile despre Dumnezeu, nu ne interesează deocamdată, ci numai siguranța fundamentalului pe care doctrinele teologice își ridică edificiul lor. În siguranța existenței solide a acestui fundament toate aceste doctrine se întrunesc. Cazul teologiei budhiste e vrednic de cugetare adâncă. Budha și-a început învățătura și a propagat-o din punct de vedere ateistic, față de zei existenți, recunoscând o existență pe care a numit o Nirvana, Nimicul deci, tot un fel de ființă supremă. A căuta omul după ființa supremă, e după cum să vede un bold firesc, o lege naturală. Dar învățării lui Budha — și aici e faptul interesant — nu s'au oprit la învățăturile ateiste ale învățătorului, ci l-au ridicat pe

Cheltuieli de război. A apărut în Berlin un studiu, al cărui autor statorește pe temeiul datelor statistice, că are să cheltuiască împătrita înțelegere în anul 1916, presupunând că războiul va dura întreg anul. Cheltuielile acestea vor atinge suma de 88 miliarde de marce, care după părerea autorului se vor distribui în următorul mod: Anglia are să cheltuiască 35 miliarde, Franța 22, Rusia 23 Italia 8 miliarde.

Inițiativă italiană. Publicația periodică *Marina Mercantile Italiana* a adunat 12 mii de lire în scopul să premieze marinarii unui vapor comercial italian, care va reuși mai întâi să scufunde un submarin dușman. Secretarul de stat dela ministerul de marină din Roma a aprobat această „patriotică” inițiativă.

Proclamare amânată. Ambasadorul japonez din Peking anunță guvernului său, că guvernul chinez vestește în mod oficial amânarea restabilirii monarhiei chineze, și anume din cauza turburărilor interne. Ziua în care se va face proclamarea împăratului, este necunoscută. Amânarea s'a adus și la cunoștința funcționarilor din provinciile Chinei.

Briand la Roma. Ziare italiene scriu că ministrul președinte francez Briand are să sosească zilele acestea la Roma. După vizita făcută la Londra, nu este imposibil ca Briand să vină și la Roma. Fostii miniștri francezi, Barthou și Pichon, au plecat la Milano, unde cu prilejul inaugurării unui spital vor rosti discursuri politice.

Ce s'a mai găsit la Niș. În arhiva din Niș a principelui moștenitor sârb Alexandru s'au găsit două telegrame dela țar, care pretinde ca Sârbia să nu cedeze cererilor monarhiei austro-ungare, căci Rusia are să apere cu putere armată statul sârbesc.

Organizatorul asasinatului. Despre maiorul sârb Tancoșici se dau în ziarul italian din Roma, *Giornale d'Italia*, următoarele amănunte: Autorul intelectual al asasinatului dela Saraievo, după care a urmat conflictul european, a fost Volia Tancoșici. În mijlocul națiunii sale era una din persoanele cele mai cu treacere. Ziaristul Românoli, care a stat vreo zece zile în casa lui Tancoșici, l-a întrebat cu ajutorul unui tălmăci, că oare într'adevăr el, maiorul, a organizat conjurația în contra moștenitorului dela tron Francisc Ferdinand? Maiorul a tăcut lungă vreme și, după aceea, probabil nebănuind că cel ce ascultă este gazetar, a explicat lucrul și a recunoscut, că de fapt el a fost organizatorul. Școlarii mei, — spunea Tancoșici, — au executat perfect planul. Doisprezece inși, dintre cei mai aleși, se aflau postați în linia, pe unde avea să treacă arhiducele. Fiecare din ei era țințag excelent, care trăgea totdeauna fără să greșască. Se ocupaseră exclusiv și lungă vreme cu tragerea la țință, și nimerau cu carabina un punct fie cât de mic la distanță de trei sute de metri, cu atât mai văditos la o depărtare de 30 de pași cu revolverul. — Tancoșici purta la sine o mare doză de venin, ca în caz când ar cădea prizonier, să și poată face repede sfârșitul. Tălmăciul sârb al lui Românoli a sosit acum la Roma și a spus, că maiorul s'a luptat vitejește în tcamna din 1915, când s'a pornit ofenziva împotriva Sârbiei. Un glont l-a lovit în pântec și, după grele chinuri de trei zile, a încetat din viață.

Budha ca Dumnezeu, recunoscând, că oamenii nu pot trăi fără a fi siguri în credința că este Dumnezeu. Teologiile creștine să tălmăcesc bine prin analogia cu un edificiu, care are același fundament, același exterior, dar având mai mulți pereți despărțitori, cam subțiri în interior. Doctrinele teologice s'au născut din niziunța omului după adevărul desăvârșit, niziunța de a pătrunde în adevăr cât mai adânc și a-l formula cât mai precis. (Carlyle op. cit. Eroul ca preot.) Și în științele esacte aflăm mari deosebiri în decursul timpurilor, în-cât ai mai putea zice, că nu e aceeași știință. Alt caracter aveau aceste științe esacte pe vremea lui Aristotel, Pliniu, altul pe vremea alchimistilor din evul mediu, altul pe timpul lui Bacon de Verulam și altul în timpul actual.

Dacă științele esacte sunt așa de sigure în fundamentele lor, de ce învățării am fost siliți să înlocuim teoria emanățiunii alui Newton cu teoria eterului vibrat? Ce era sigur pe vremea lui Newton trebuie necondiționat după clasificarea lui Comte să fie sigur și acum! Dacă științele esacte sunt sigure, de ce Galilei și Copernicus au fost siliți să zdrobească teoria lui Ptolomeu despre univers? Ceea ce era sigur pe vremea lui Ptolomeu, de ce nu putea fi și pe vremea lui Galilei, dacă științele esacte sunt așa de sigure «adevăruri absolute» după Comte?

(Va urma.)

Habeas corpus este suspendat. Cea mai înaltă judecătorie engleză a suspendat, săptămâna trecută, așa numita lege *Habeas corpus* („Să ai corpul tău”), care de veacuri formează mândria poporului englez. Legea numită, cum se știe, dă acuzatului dreptul ca, plăind o cauțiune, să aștepte în libertate judecata unui tribunal. De aici în colo ori care cetățean al Angliei va putea fi arestat și deținut, fără cercetare judecătorească prealabilă. — *Habeas corpus*, care asigură cetățeanului libertatea sa personală, s'a votat în 1679. În timpuri critice pentru stat, legea poate să fie suspendată prin concluz special din partea parlamentului. Suspendarea de acum se aduce în legătură cu introducerea serviciului militar obligator în Anglia: guvernul englez vrea să știe și să ușureze munca în cazul unor turburări interne.

Orfanii din Jina. Întru ajutorarea orfanilor din Jina am mai primit, în timpul din urmă, suma de 24 cor. dela doamna văduva *Cornelia Rusu* din Poiana arieșană, pe cari, până la primirea răspunsului la apelul meu adresat Onorabilei primării comunale din Jina, i-am depus la „Albina”. E vrednic de amintit, că dna Rusu se angajează a mai de, după putință, și alte ajutoare pentru acești copilași. În legătură *Antonie Vernica*, originar din Mutnoksabadja (comit. Caraș-Severin), acum sub armă în Bilek (Hertegovina), cere pe *Dumitru* și pe *Pamfilie*, orfanind, pe lângă îmbrăcăminte și creștere cuviincioasă, pentru primul și 30 cor., iar pentru al doilea 50 cor. anual, cu adaosul, că copilași vor fi îngrijiiți, în absența sa de soția și de tatăl său. — În fine pun în vedere, că învățătorul *Vasile Greavu* din Garbova (lângă Mercurea), mi-a comunicat, că neluvrednicindu-l Dumnezeu cu copii, în urma apelului meu, a luat spre creștere dintre acești 4 orfani, pe *Vasile*, cel de 11/2 ani, despre care zice, că „dânsul și soția sunt fericiiți avându-l pe Vasile, care este bun și ascultător și dă semne de a eși băiat vrednic din ei”. Cu o cale rog pe călalaiți marinișoși reflectanți să fie în așteptare până la primirea răspunsului despre plasare dela Primăria amintită. *Vic. Tordășianu*, exactor arh diecezan.

Bioscopul Apo'o. Numai Vineri în 28 Ianuarie 1916 se va reprezenta următorul program: Producția de varietate. Papagalul, comedie. Jertfa indianului, dramă. Dela Dronheim până la marea nordică, după natură, colorat. Secretul larvei negre, dramă criminală senzatională din viața aristocrației rusești, în 3 acte. Cucerirea lui Max, comedie.

Teatru.

Sambăta, în 29 Ianuarie: *Regina cinematografului*, operetă în 3 acte.

Mulțămită publică.

(Urmare.)

5. Ilustritatea Sa Dl Ioan cav. Mezei, jude de Curie în Budapesta 10 coroane.

6. Doamna Eleonora Ilian, preoteasă în Grind 5 cor. 50 fil.

7. Părintele Simion Sămoilă și soția sa Zamfira din Ocoliuș-mic 6 coroane.

8. *Ofenbaia*, prin dna Ana Gan, dela: George Cioropar 20 fil. Teodor Drăgan 30 fil. Iosif Barb 50 fil. Ioan Tomade 20 fil. Lezăr Chirilă 1 cor. Gligor Tomade 20 fil. Ioan Giurgiu 20 fil. Vasile Bumb 30 fil. Ioan Tomade 20 fil. Gavrilă Țerean 1 cor. Alexandru Țerean 20 fil. Constantin Bumbuș 40 fil. Ana Zăcăk 40 fil. Todor Lup 40 fil. George Țerean 1 cor. Petronela Bologa 2 cor. Alexandru Muntean 2 cor. Fica Danciu 1 cor. Ana Gan 2 cor. Vasile Gan jun. 1 cor. — total 16 cor. 70 fil.

9. *Sălciuma de jos*, prin dna Maria Gomboș, dela: Maria Gomboș 3 cor. Raveca Gidrai 6 cor. Maria Butură 2 cor. Etelka Bala 2 cor. Iulia Chiran 1 cor. Elisaveta Duma 1 cor. Veronica Gaja 2 cor. Elena Vasinca 1 cor. Eugenia Todea 3 cor. Natalia Georghiu 2 cor. Maria Duma 1 cor. Vasile Jia 1 cor. Maria Sara lui Todor 40 fil. Simion Popa 1 cor. v. d. Raveca Chirean 1 cor. — total 27 cor. 40 fil.

10. Doamna Paulina Jonette din Câmpeni 10 cor. și 80 ouă.

11. *Vaidasig*, prin dna Veronica Hoportean, dela: Veronica Hoportean 8 cor. Maria Stoica 2 cor. Sofia Stoica 2 cor. Iuliana Ogean 2 cor. Amalia Hoportean 1 cor. Anastasia Hoportean 1 cor. v. d. Joana Boldor 1 cor. v. d. Maria Hoportean 1 cor. Dela mai multe femei 7 cor. — total 25 cor.

12. Doamna Terezia Gioran, preoteasă în Valea—Lupșa 8 cor. 30 fil.

13. Dl Alexandru Crișan 8 cor.

(Va urma.)

Nr. 21/1916

(4) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa II Boholt devenită vacantă prin moartea parohului Ioachim Marcu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru conștință.

Refectanții își vor așterne petițiile lor concursuale, instruite conform normelor în vigoare pentru parohii de clasa a II-a, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral și cu prealabila înțelegere, se vor prezenta în comună spre a-și arăta desțeritatea în serviciile preoțești și respective a face cunoștință cu poporul.

Deva, la 8 Ianuarie 1916.

Oficiul protopresbiteral în conștință cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 502/1915

(5) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh gr. or. din parohia de clasa a III-a Băcia tractul Deva se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele arătate în coala B.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne suplicile de concurs subsemnatului în termenul sus indicat, fiind instruite conform normelor în vigoare, și a se prezenta înainte de alegere în parohie, spre a fi cunoscuți din partea poporului. — Viitorul paroh va avea să locuiască în parohie, — căci în caz contrar va fi privit de dimisionat.

Deva, la 26 Noembrie 1915.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conștință cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

In editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcățian, redactorul „Telegrafului Român“ a apărut:

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizației. Educarea voinei în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în depozit spre vânzare la *Librăria arhidiecezană din Sibiu*. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 5 fileri porto postal.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.

A apărut în editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane:

R. Ruiz Amado:**Secretul succesului**

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15—20 ani, traducere de **Vasile Stan**, profesor la seminarul „Andreian“. Cuprinsul: **Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigaretă...? Păhărele de beutură. Vorbele obscene. Steagul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietini. Cavalerism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientări. O putere... Nobleța adevărată. Inclinațiile și destoiniciile. Concurența socială. Capitalul celor desmoșteniți. O obiecțiune și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca. Împărțirea timpului. Statornicia. Împărțește ca să învingeri. Puterea de sus Adaus. Săturile unui părinte către fiul său.**

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în depozit spre vânzare la *Librăria arhidiecezană din Sibiu*, exemplar broșat (280 pagini format 8°) cu 2 coroane.

Revânzătorilor se dă un rabat de 20%.

A apărut

în editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preaînălțatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religie gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavalier al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucii pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în depozit spre vânzare la *Librăria arhidiecezană* și se vinde legată frumos în piele roșie, cu copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu 13 cor. scumpindu-se pielea. Revânzătorilor se dă rabat 20%. Tipar frumos cu litere latine, de calitate primă, și hârtie fină și traică.

La *Librăria arhidiecezană, Sibiu*, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat 150 cor.

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat 135 cor.

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat 100 cor.

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat 38 cor.

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii 27 cor.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

I.

Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipt
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Înviearea lui Lazar
Schimbarea la față
Răstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormânt
Înviearea Domnului
Înălțarea — Floriile
Tăierea împrejur
Nașterea Maicei Domnului
Pogorârea Duhului sfânt
Nașterea sfântului Ioan Botezător
Grigorie, Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezător.

II.

Iisus pe Cruce
Înălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf Vasilie

III.

Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumtru călăre
Sfântul George
Maica Domnului
Petru și Pavel
Arhanghelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

IV.

Arhanghelul Mihail
„ Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumtru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
„ Simeon
„ Andreiu
Evangelistul Ioan
„ Luca
„ Marcu
„ Mateiu
Prorocul Zaharia
Apostolul Iacob
„ Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					cor. foarte fine. „ fine. „ simple.
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35-—	40-60	51-80	70-—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28-—	34-60	42-—	56-—	70-—	
fine . . .	26-60	29-40	46-20	56-—	72-50	23-10	27-30	40-60	49-—	65-80	20-30	23-80	35-—	43-40	60-20	18-20	21-—	30-80	39-20	56-—	
simple . . .	14-—	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14-—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14-—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	60	26-60	

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tînicioș și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru prapori din orișicare fel de materii și de orișicare culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile